

# Aanpak radicalisering en extremisme

**Projectplan voor de inzet van de versterkingsgelden**

**©2020**

**Programma Veiligheid**

**Programma Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg**

# Ter inleiding

Nijmegen ontvangt sinds 2015 middelen van het Rijk voor de versterking van de veiligheidsketen tegen radicalisering, extremisme en jihadisme. Deze gelden zijn t/m 2020 beschikbaar, maar moeten wel elk jaar opnieuw worden aangevraagd.

De gemeentelijke bijdrage aan de aanpak van radicalisering en extremisme bestaat vooral uit preventie en een curatieve, casusgerichte aanpak voor inwoners van onze stad die dreigen ernstig te radicaliseren, of van wie signalen komen dat ze willen vertrekken naar het Midden-Oosten of elders om deel te nemen aan de gewelddadige strijd dan wel dat ze weer willen terugkeren. Dat laatste is een actueel risico momenteel. Belangrijk bij die aanpak is dat we vooral oog houden voor de-escalatie; juist omdat het thema radicalisering zich zo gemakkelijk leent voor stereotypering en daardoor ook voor polarisatie. Daarom is intensieve samenwerking met gemeenschappen en stakeholders die in dit opzicht kwetsbaar zijn voor de impact van het soms harde en ongenueanceerde maatschappelijke debat essentieel. We moeten er voortdurend op blijven letten de beeldvorming ten aanzien van hen niet negatief te beïnvloeden. Daarmee beogen we ook sociale stabiliteit op een duurzame manier te bevorderen.

De aanpak van radicalisering en extremisme is geen statisch project. Afhankelijk van ontwikkelingen in de samenleving en resultaten die we boeken, kunnen in de komende jaren doelen en activiteiten worden aangepast. Zo zien we vanaf medio 2017 landelijk een opmars van rechtsextremisme. Door deze ontwikkeling, het vallen van het kalifaat en daarmee de afname van het aantal uitreizigers zien we een verschuiving in focus. Het gaat niet alleen meer om radicalisering en jihadisme, maar we zien ook andere vormen van extremisme in beeld komen die om een vergelijkbare aanpak vragen. We hebben in 2018 de persoonsgerichte aanpak verbreed naar andere vormen van extremisme zoals links- en rechtsextremisme. In 2020 willen we ook de preventieve aanpak verbreden en ons niet enkel richten op (moslim)migrantengemeenschappen.

Dit projectplan is een dynamisch document, dat we jaarlijks van een update voorzien. In deze versie beschrijven we de visie achter de activiteiten die we in 2020 zullen uitvoeren. De centrale gedachte achter de aanpak is en blijft waar mogelijk voorkomen en waar nodig bestrijden. Kort gezegd: we blijven alert op risico's en bereiden ons optimaal voor om die tijdig te kunnen keren. We moeten daarbij oog houden voor de complexiteit van het vraagstuk. Radicalisering, extremisme en de daarmee samenhangende dreiging van terrorisme spelen zich af in een wereldwijd netwerk, voor een belangrijk deel ook op het internet. Het is niet per definitie een probleem in specifiek af te bakenen gemeenschappen. Dat maakt het niet altijd gemakkelijk om te duiden waar in de analoge werkelijkheid op het lokale niveau precies de beïnvloedingsmogelijkheden liggen, laat staan dat daarmee altijd haarscherp aan te geven valt wie waarvoor aan de lat dient te staan. Het antwoord op die vraag kan dan ook in de loop van de tijd fluctueren. Ook dat maakt het noodzakelijk om dit plan van aanpak als een dynamisch document te blijven zien.

Dit projectplan is er vooral voor bedoeld om de verantwoordelijke bestuurders - de burgemeester (Openbare Orde en Veiligheid), de wethouder Wijken en de wethouder Onderwijs, Zorg en Welzijn - in staat te stellen om de aanpak te monitoren, te evalueren en tijdig te kunnen bijstellen. Tevens wordt dit projectplan gebruikt als onderlegger voor de periodieke verantwoording tegenover het Rijk.

# De uitgangspunten van ons beleid

De Raadsbrief preventieve aanpak radicalisering, d.d. 3 maart 2015 (kenmerk: MO20/0002134) vormt nog altijd het kader voor onze aanpak. De uitgangspunten zijn als volgt:

1. Bij de aanpak zetten we in op preventie. We versterken de voorkant van de veiligheidsketen door in te zetten op het zoveel als mogelijk voorkomen van radicalisering en extremisme. Nijmegen heeft daarbij een centrumfunctie voor de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid, waarmee onze aanpak ook een regionale dimensie kent.
2. We maken gebruik van bestaande maatschappelijke organisaties, structuren en netwerken in de zorg, het welzijn en in de veiligheidsketen; en ook netwerken binnen migrantengemeenschappen. Daar willen we vooral investeren in specifieke competenties om sneller te kunnen signaleren en om signalen goed te kunnen duiden. We kennen hierin een belangrijke rol toe aan sleutelfiguren in migrantengemeenschappen, religieuze organisaties en onze *urban professionals*. Het belangrijkste doel daarbij is om de handelingsbekwaamheid van migrantengemeenschappen en onze *urban professionals* te versterken.
3. We zijn ons ervan bewust dat radicalisering en extremisme onderdeel uitmaken van een bredere maatschappelijke context, waarin onder andere geopolitieke vraagstukken, de sterke politiek-maatschappelijke polarisatie en de druk van actuele vraagstukken zoals migratie en de rol van Europa die sterke sociaal-economische (bijvoorbeeld de vrees voor mogelijke verdringingseffecten op de arbeids- en woningmarktmarkt) en sociaal-culturele dimensies (de rol van de islam in relatie tot seculiere normen en waarden) kennen. Die bredere maatschappelijke context zien we nadrukkelijk als thema's van de leefbaarheidsvraagstukken op wijk- en buurtniveau (invalshoek: sociale stabiliteit), waaraan in de wijkaanpakplannen en door middel van wijkdialogen de noodzakelijke aandacht gegeven moet worden.
4. De versterkingsgelden die we van het Ministerie van Veiligheid & Justitie krijgen, worden jaarlijks toegekend. De versterkingsgelden zijn primair bedoeld voor de uitvoering en versterking van de integrale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme. Activiteiten die gericht zijn op het tegengaan of indammen van polarisatie en extremisme in brede zin worden niet vanuit de versterkingsgelden gefinancierd. We zetten de versterkingsgelden zo flexibel mogelijk in en bezien per jaar welke initiatieven steun nodig hebben. Dat betekent dan ook dat we dit projectplan jaarlijks updaten.
5. Het kernteam "Versterken sociale stabiliteit en voorkomen extremisme" voert regie op de aanpak bestaat uit medewerkers van de afdelingen veiligheid, wijkmanagement en maatschappelijke ontwikkeling<sup>1</sup>. Het doel van het kernteam is: "een bijdrage leveren aan de sociale stabiliteit in Nijmegen vanuit de expertise voorkomen en/of terugdringen van polarisatie, extremisme en radicalisering". Dit doet zij door advisering, inzet experts, kennisbevordering, koppeling met andere stedelijke programma's (bijvoorbeeld jeugd en onderwijs), anticiperen op actuele thema's in de samenleving die (wellicht) om een gemeentelijke reactie vragen en uiteraard de opzet en regie op de uitvoering van het programma Versterkingsgelden.

---

<sup>1</sup> MO: Anke van Diepenbeek en Cilia ten Den, VH: Suzanne Smeets en Carmen Polman, WM: Jessica Rijpstra en Ed Van Dael

# Het probleem

## Actuele caseload

In het Veiligheidshuis monitoren we de casuïstiek waarvan bekend is dat er een reële kans is op radicalisering. Gemiddeld genomen ging het daarbij in het afgelopen jaar om zo'n 10 lopende casussen in de regio Gelderland-Zuid. Die caseload duidt op het eerste oog niet op een groot maatschappelijk vraagstuk. Niettemin zijn er wel risicofactoren die maken dat we alert dienen te blijven. Die zullen we in onderstaande paragraaf toelichten.

## Risicofactoren

We onderscheiden de volgende risico's, die echter wel in hun onderlinge samenhang beoordeeld moeten worden. In casu:

1. De invloed van (Social) Media. Door de algoritmes van Google en YouTube krijgen jongeren in toenemende mate nieuws die hun eigen (wereld)beeld bevestigt. Kans op tunnelvisie neemt toe. Of je nu ontzettende rechtse of jihadistische ideeën hebt, internet schotelt je voortdurend materiaal voor dat dit beeld bevestigt. Veel van dit materiaal wordt vervolgens als zoete koek geslikt zonder kritisch naar de context te kijken. Men komt steeds minder vaak in contact met andersdenkenden en genuanceerde meningen waardoor de onverdraagsaamheid naar elkaar afneemt.
2. Het anti-overheidssentiment groeit in verschillende kringen, zowel in jihadistische hoek als in links en rechts hoek en bij bewegingen als de FDF of de Gele Hesjes.
3. De invloed van antiwesterse (sociale) media op jongeren uit moslim (migranten)gemeenschappen. Er wordt vaak scherp stelling genomen over de rol van het Westen ten aanzien (de oorlogen in) het Midden-Oosten en de normen en waarden die aan onze samenleving ten grondslag liggen. Denk hierbij ook aan de invloed van landen van herkomst. De hybride conflictvoering waarbij invloed wordt uitgeoefend op migrantengemeenschappen, bijvoorbeeld via de media, moskeeën of financieringsstromen.
4. De toename van het 'wij-zij denken' en daarmee de verharding van het maatschappelijke debat, zowel in de landelijke politiek, als in de media. Extreme meningen overheersen het debat. Jongeren zijn vaak extra vatbaar voor dit zwart-wit beeld. Ronselaars maken hier gretig gebruik van. Ook zien we dat mensen op straat steeds meer worden aangesproken op uiterlijke kenmerken die bij hun identiteit horen (hoofddoeken, djelleba's, nationalistische symbolen).
5. De moskeeën hebben maar met een beperkte groep jongeren verbinding, waardoor er weinig tegengas mogelijk is op ideeën die ze via internet opdoen. Er is bij jonge moslims relatief geringe kennis over de islam, waardoor ze sterker beïnvloedbaar zijn.
6. Bij veel jongeren uit gezinnen die te maken hebben met multi-problematiek en/of sociaal-economische achterstand is een gevoel van achterstelling virulent. Daarmee kunnen ze hun loyaliteiten zoeken in een discours dat zich afzet tegen de normen en waarden van onze samenleving en hen beschouwt als tweederangsburgers. In de politiek en in het onderwijs is men onvoldoende in staat deze negatieve energie in de juiste richting te kanaliseren.
7. Bij jongeren met een migratie-achtergrond is ook de identiteitsontwikkeling een kritische factor. Vaak speelt hun werkelijkheid zich af tussen verschillende werelden: die van hun ouders, die van de Nederlandse samenleving en die van de werkelijkheid op het internet. Als de spanningsboog te groot wordt, kan dat een risico opleveren. Bij toenemende polarisatie zie je dat spanning extra toeneemt omdat men 'gedwongen' wordt een bepaalde identiteit te kiezen.

8. Ouders zijn lang niet altijd in staat invloed uit te oefenen op hun kinderen, omdat ze hun (deels virtuele) wereld te weinig kennen.
9. Nijmegen is een stad met veel onderwijsinstellingen. Dat trekt veel jongeren naar onze gemeente. De groep 20-ers is in vergelijking met de rest van het land sterk aanwezig, wat typisch is voor een studentenstad. In die leeftijdscategorie is de kans op radicalisering relatief groot.
10. Professionals in het onderwijs, welzijn en (jeugd)zorg zijn lang niet altijd in staat om tijdig signalen op te pakken of om de juiste acties in gang te zetten. Er is een hoge mate van handelingsverlegenheid.

De belangrijkste conclusie: ofschoon het beeld in Nijmegen e.o. relatief gunstig is, zijn de risicofactoren evident. Vooral ook door de invloed van toenemende polarisatie en sociale scheidslijnen in de samenleving. Internet en specifieke factoren die voortkomen uit de migratiegeschiedenis. Ondanks het gegeven dat jongeren vaak al derde of vierde generatie migranten zijn, is de oriëntatie op de wereld waarin de islam de constituerende maatschappelijke en culturele kracht vormt relatief sterk. De politieke, maatschappelijke en religieuze spanningen en conflicten en vooral ook de kleuring daarvan in de media oefenen grote invloed uit.

# De aanpak

## Drie speerpunten

Sinds 2015 werken we vanuit de volgende drie speerpunten:

1. Duiding, kennis en analyse ten aanzien van radicalisering en extremisme.
2. Het voorkomen van nieuwe aanwas en het bevorderen van weerbaarheid van kwetsbare doelgroepen.
3. Het bevorderen van de sociale stabiliteit op buurt- en wijkniveau.

Belangrijke uitgangspunten hierbij:

1. We zetten in op preventie. We versterken de voorkant van de veiligheidsketen door in te zetten op het zoveel als mogelijk voorkomen van radicalisering en extremisme. Nijmegen heeft daarbij een centrumfunctie voor de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid, waarmee onze aanpak ook een regionale dimensie kent.
2. We maken gebruik van bestaande maatschappelijke organisaties, structuren en netwerken in de zorg, het welzijnswerk en in de veiligheidsketen; en ook netwerken binnen moslim (migranten)gemeenschappen. Daar willen we vooral investeren in specifieke competenties om sneller te kunnen signaleren en om signalen goed te kunnen duiden. We kennen hierin een belangrijke rol toe aan sleutelfiguren in migrantengemeenschappen, religieuze organisaties en onze *urban professionals*. Het belangrijkste doel daarbij is om de handelingsbekwaamheid van migrantengemeenschappen en onze *urban professionals* te versterken.
3. We zijn ons ervan bewust dat radicalisering onderdeel uitmaakt van een bredere maatschappelijke context, waarin onder andere geopolitieke vraagstukken, de politiek-maatschappelijke polarisatie en de druk van actuele vraagstukken rondom de vluchtelingen die sterke sociaaleconomische (bijvoorbeeld de vrees voor mogelijke verdringingseffecten op de arbeids- en woningmarktmarkt) en sociaal-culturele dimensies (de rol van de islam in relatie tot seculiere normen en waarden) kennen. Die bredere maatschappelijke context zien we nadrukkelijk als thema's van de leefbaarheidsvraagstukken op wijk- en buurniveau, waaraan in de wijkaanpakplannen en door middel van wijkdialogen de noodzakelijke aandacht gegeven wordt.
4. De versterkingsgelden die we van het Ministerie van Veiligheid & Justitie krijgen, worden jaarlijks toegekend. We gebruiken de versterkingsgelden primair om kennis en professionaliteit in het maatschappelijke veld te helpen bevorderen. Dat willen we doen door ze zo flexibel mogelijk in te zetten en per jaar te bezien welke initiatieven steun nodig hebben.

Hieronder worden de activiteiten beschreven aan de hand van drie invalshoeken:

1. Beschrijving van het doel.
2. Beschrijving van het beoogde maatschappelijke effect.
3. De inzet.

# De activiteiten

## SPEERPUNT 1

### ❖ Het organiseren en onderhouden van een (regionaal) kennis- en uitwisselingsnetwerk

De aanpak verloopt via 2 hoofdlijnen:

- Het stimuleren van *awareness* in regio Gelderland-Zuid ter versterking van de signalering door professionals en informele sleutelfiguren. Door middel van bewustwordingsbijeenkomsten, verdiepingstrainingen en het creëren van een kennisnetwerk van eerstelijnsprofessionals en ambtenaren Integrale Veiligheid.
- Een netwerkregisseur in de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid voor de organisatie en het onderhoud van een voor ad (1) relevant maatschappelijk netwerk.

#### De netwerkregisseur

De netwerkregisseur realiseert de volgende doelen

- De samenwerking met de moslimgemeenschap, migrantengroepen en andere relevante stakeholders in Nijmegen bevorderen en daarmee een netwerk opbouwen 'in vrede-tijd'.
- Een gezicht geven aan het Meld- en Adviespunt aangaande signalen van radicalisering om zichtbaarheid en vindbaarheid van het meldpunt te vergroten.
- De ondersteuning van instellingen die met radicalisering te maken hebben binnen regio Gelderland-Zuid.
- De ondersteuning van gemeenten die met radicalisering te maken hebben binnen regio Gelderland-Zuid.

Als maatschappelijke effecten worden beoogd:

- De migrantengemeenschappen en religieuze instellingen zijn samenwerkingspartner in de aanpak van radicalisering. Goede contacten maken het mogelijk vroegtijdig en adequaat op te kunnen treden bij signalen van radicalisering.
- Als een individu een aantal stappen heeft gezet binnen het radicaliseringsproces, is het een mogelijkheid om theologische ondersteuning/inclusie vanuit de moskee aan te bieden.
- Het vergroten van de weerbaarheid van de moslimgemeenschap in een tijd van sociale spanningen. De maatschappelijke rol van de moslimgemeenschap wordt versterkt en verbonden met de lokale structuren.
- De instellingen en gemeenten worden door de netwerkregisseur ondersteund als zij melding maken van signalen over radicalisering, extremisme of extremistisch geweld. Zij worden in staat gesteld om signalen te duiden, te handelen en ondersteuning te bieden bij het weerbaar maken van de doelgroep.

De inzet:

- Goede contacten met migrantengemeenschappen en religieuze instellingen worden bereikt door regelmatig bij activiteiten aanwezig te zijn, de organisaties te bezoeken en gesprekken te voeren met besturen, leden en bezoekers. Dit wordt gedaan in samenwerking met afdelingen binnen de gemeente die werken binnen het sociaal domein en in afstemming met andere ketenpartners zoals politie en jongerenwerk.

- De instellingen en de gemeenten nemen contact op met het Veiligheidshuis voor overleg en advies. In de meeste gevallen gaat de netwerkregisseur naar toe om een gesprek te voeren om de duiding te doen en acties uit te zetten. Door persoonlijk contact, constructieve samenwerking en uitleg over de Nijmeegse werkwijze wordt het contact versterkt en vertrouwen opgebouwd.
- Vanaf 2015 zetten we in op het bevorderen van bewustwording en het neerzetten van een stevige signaleringsstructuur. Dit doen we door het organiseren van bewustwordingsbijeenkomsten en trainingen over radicalisering. Daartoe zijn verschillende trainingen ingekocht bij het Rijksopleidingsinstituut tegengaan Radicalisering. Hiermee zetten we in op het actualiseren van kennis, revitaliseren van het netwerk van professionals en het verbinden van de verschillende netwerken (migrantengemeenschappen, sleutelpersonen en vertrouwenspersonen, het onderwijs en professionals).

### ❖ **Het casusoverleg radicalisering in het Veiligheidshuis Gelderland-Zuid**

Het doel:

- Signalen tijdig herkennen en duiden zodat met gerichte interventies radicalisering en (gewelddadig) extremisme voorkomen kan worden.
- Het bieden van tegenwicht, c.q. gedragsbeïnvloeding aan personen die in het radicaliseringsproces zitten.
- Het aanpakken van strafbaar, c.q. ontoelaatbaar gedrag.

Het beoogde maatschappelijke effect:

- Het effectief verstoren en afbreken van radicaliseringscarrières, waarbij het risico groot is dat geradicaliseerden daadwerkelijk de grens naar jihadisme en extremisme overschrijden.
- Het beschermen en ondersteunen van gezins- of andere familieleden die het risico lopen te worden meegezogen in de gevolgen (o.a. familieleden van uitreizigers en terugkeerders).
- Het voorkomen van (verdere) radicalisering en beëindiging van het radicale gedrag (disengagement).
- Een integraal advies waarmee de melder verder kan in de lokale aanpak of een integraal plan van aanpak.

De inzet:

- Sinds 1 januari 2015 werken we met een casustafel radicalisering voor geheel Gelderland-Zuid. Behalve personen die dreigen te radicaliseren houden we met de casustafel ook uitreizigers en – zeker met de actuele ontwikkelingen – mogelijke terugkeerders in beeld.
- Sinds september 2017 maken we een onderscheid tussen een weegploeg waar nieuwe meldingen worden gescreend en het casusoverleg waar de lopende casussen worden besproken en gemonitord. De weegploeg is een smal overleg waarbij uitsluitend politie, OM, de netwerkregisseur, de voorzitter (de manager of een procesregisseur van het Veiligheidshuis) en eventueel de inbrenger van de melding aanwezig zijn. Deze vaste deelnemers zijn ook aanwezig bij het casusoverleg net als de verantwoordelijke gemeente, daarnaast sluiten desgewenst de maatwerkpartners aan: NCTV, Raad voor de Kinderbescherming, JBG, Jongerenwerk, Bureau Leerplicht en het Jongerenloket. Ook kunnen andere partners die van belang zijn voor een specifieke casus worden uitgenodigd.
- Ketenpartners kunnen (zorg)signalen melden bij de aandachtfunctionaris van hun instantie of bij het meld- en adviespunt van de gemeente. Hier vindt een eerste screening plaats. Als er – eventueel met aanvullende informatie - gegronde vermoedens van radicalisering zijn, wordt de melding ingebracht in de weegploeg, waar deze wordt verrijkt en geduid met informatie van andere ketenpartners. Dit leidt ofwel tot een advies aan de melder ofwel tot het doorzetten van de melding naar het casusoverleg en het maken van een integraal plan van aanpak.

- De inbrengende gemeente is casusregisseur en draagt zorg voor de lokale verbinding en inbedding.
- Verder is er een goede afstemming met de lokale zorgnetwerken voor op- en afschaling van casuïstiek en het inzetten van passende zorg.
- Afhankelijk van de ernst en de fase van het radicaliseringsproces wordt in afstemming met relevante partijen een persoonsgerichte aanpak ingericht. Veelal zal de aanpak bestaan uit een combinatie van bestuurlijke en/ of strafrechtelijke maatregelen en persoonlijke begeleiding. Te denken valt aan: het bieden van dagbesteding, psychische begeleiding, het voeren van gesprekken over zingevingsvraagstukken met theoloog maar ook meer dwangmaatregelen zoals de paspoortmaatregel, het treffen van kinderbeschermingsmaatregelen en het stopzetten van uitkeringen.

## ❖ **Het beleidsoverleg radicalisering in Gelderland-Zuid**

De behoefte aan een regionaal beleidsoverleg komt voort uit de evaluatie van het casusoverleg met NCTV, Openbaar Ministerie, politie en gemeenten. Dit periodieke beleidsoverleg is in 2017 in het leven geroepen.

Het doel:

- Bespreken huidige dreigingsbeeld om hierop in te kunnen spelen en trends/paralellen te signaleren.
- Evalueren van de regionale aanpak. Mogelijkheid tot het agenderen van knelpunten.
- Delen van ervaringen om te leren van elkaars lokale aanpak, ook in het kader van de inzet van de Versterkingsgelden.
- De evaluatie van landelijke doelen, acties en maatregelen in relatie tot de lokale en regionale verrichtingen die daaruit voortvloeien. Zoals de verlening van de paspoortmaatregel en de aanpak bij minderjarige terugkeerders.

Het beoogde maatschappelijke effect:

- Het versterken van de regionale aanpak en de eenduidigheid daarvan.
- Het versterken van het maatschappelijk netwerk door een betere informatiepositie.
- Vergroten van de effectiviteit en lokale inbedding van landelijke programma's en maatregelen.

De inzet:

Om de hierboven beschreven doelen te realiseren sluiten de volgende partners bij het overleg:

- De vaste partners van het casus overleg (accounthouder NCTV, Politie, OM, manager Veiligheidshuis, Netwerkregisseur Radicalisering, Jongerenloket WerkBedrijf, Bindkracht 10, Leerplicht, Raad voor de Kinderbescherming).
- Een analist van het NCTV.
- Beleidsadviseurs MO en projectleider Wijken.
- Adviseurs Integrale Veiligheid overige gemeenten.
- Afhankelijk van de problematiek aan te vullen met experts.

Het beleidsoverleg komt 2 keer per jaar bij elkaar. In geval actualiteiten daartoe aanleiding geven, zijn ook ingelaste bijeenkomsten mogelijk.

## **SPEERPUNT 2**

### **❖ Doorontwikkelen sleutelpersonen netwerken in Gelderland –Zuid**

We willen investeren in het verbreden van het netwerk, het versterken van de vertrouwensband, het afstemmen van behoeftes en verwachtingen en het vergroten van de wederkerigheid. Daartoe zullen we in 2020 een aantal activiteiten ondernemen. Tevens zal een aantal activiteiten die al eerder zijn gestart, voortgezet worden. Hieronder een beschrijving.

### **❖ Sleutelpersonen in de Nijmeegse migrantengemeenschappen**

Het doel:

- Versterking weerbaarheid migrantengemeenschappen.
- Ontsluiting van de migrantengemeenschappen voor gemeente en professionals.
- De verschillende (migranten)netwerken in de stad aan elkaar verbinden en verduurzamen

Het beoogde maatschappelijke effect:

- Een actief netwerk van sleutelpersonen maakt radicalisering bespreekbaar binnen de gemeenschappen. Het taboe wordt doorbroken, kennis van radicaliseringsprocessen worden vergroot, waardoor signalen eerder worden herkend en actie kan worden ondernomen.
- De aansluiting met Nederlandse samenleving vergroten, om zo de voedingsbodem voor radicalisering en extremisme te reduceren.

De inzet:

- We faciliteren bijeenkomsten die sleutel- en vertrouwenspersonen binnen de gemeenschappen organiseren, gericht op behoeftes en onderwerpen die binnen de gemeenschappen leven zoals polarisatie, opvoedondersteuning en mediawijsheid.
- In 2020 zetten we in op het versterken van het netwerk door verdieping van kennis en vaardigheden, ondersteuning bieden bij het op elkaar aansluiten van verschillende netwerken en het inbedden daarvan in de lokale infrastructuur.
- Na de uitbreiding van het aantal sleutelpersonen naar de Turkse, Koerdische, Somalische en Syrische gemeenschappen, willen we in 2020 aansluiting zoeken bij andere migratengroepen en professionals.
- Om de positie van de sleutelfiguren binnen de eigen gemeenschap te versterken is een flexibel inzetbaar budget beschikbaar. Hiermee voorkomen we dat sleutelfiguren enkel in beeld komen bij incidenten of problemen en bouwen we aan een wederkerige relatie. Dit kan helpen om het vertrouwen vanuit de migrantengemeenschappen in de overheid te bevorderen. Snel schakelen, onderbouwt ook de positie van de sleutelfiguur in de eigen gemeenschap. Die kan immers laten zien dat zijn/haar inzet tot concrete resultaten leidt.
- We faciliteren twee netwerkbijeenkomsten per jaar waarbij verschillende thema's centraal staan.

## ❖ Jongerenwerk en andere activiteiten voor kwetsbare doelgroepen

Het doel:

- De weerbaarheid en zelfredzaamheid van kwetsbare jongeren vergroten en voorkomen dat zij grensoverschrijdend gedrag vertonen of problemen internaliseren, wat kan leiden tot spanningen, die kunnen resulteren in radicalisering en andere soorten problematiek.

Het beoogde maatschappelijke effect:

- Duurzame aandacht voor het indammen van de risico's die kwetsbare jongeren lopen.
- Versterken maatschappelijke positie van risicjongeren.

De inzet:

- Activiteiten van het jongerenwerk: Borgen doorontwikkeling online jongerenwerk en aanstellen aanjager/aandachtfunctionaris Social Media en extremisme.
- Weerbaarheidstrainingen voor minderjarige meisjes en andere kwetsbare jongeren. Verschillende preventieve activiteiten voor jongeren (12-32 jaar) met een vluchteling of migratie-achtergrond. Door doelgerichte activiteiten aan te bieden (o.a. sport, kunst en cultuur), voorlichting te geven, door jongerencoaches in te zetten die signaleren en jongeren waar nodig begeleiden en doorverwijzen in het geval van risico's. Ook worden scholen en ouders betrokken.
- Trauma training: training(en) aan professionals over trauma en culturele beleving, training(en) aan doelgroep zelf over (signalering van) trauma, stigma en taboe en themaontmoetingen om verbinding te krijgen en het sociale stuk (preventief) aan te pakken.
- Een alternatief geluid: ontmoeting, verbinding en dialoog stimuleren door middel van diverse activiteiten b.v. een lezingenreeks. (Moslim)jongeren samen brengen op diverse thema's waarbij o.a. inspirerende sprekers met een gematigde en verbindende boodschap een podium krijgen.

## SPEERPUNT 3

### ❖ Werken aan sociale stabiliteit in de Nijmeegse wijken

In Nijmegen hebben we geen apart programma sociale stabiliteit, maar is de aandacht hiervoor onderdeel van de reguliere werkwijze. Met ons gemeentelijk beleid streven wij naar een sociale basis en stabiliteit voor de stad en haar inwoners. Sociale stabiliteit is zowel een doel van beleid, als een voorwaarde voor succesvolle interventies.

Het doel:

- Een robuuste samenleving die tegen een stootje kan, waar vrijheid en veiligheid hand in hand gaan, waar spanningen niet leiden tot geweld en waar bevolkingsgroepen zich getroosten om met respect en aandacht met elkaar te leven.

Het beoogde maatschappelijke effect:

- Verbeteren leefbaarheid
- Bevordere sociale cohesie
- Risico's op schadelijke effecten van polarisatie verminderen

De inzet:

- Onderdeel van de stedelijke opgave 'Sociale stad blijven': in het coalitieakkoord richten we ons op op de ongedeelde stad, inclusie van allerlei groepen, goede zorg in de buurt en sociale stijging van bewoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, onderwijs en/of sociale netwerken. We zijn ervan overtuigd dat dat een goede basis en perspectief het beste medicijn is tegen ontwrichting, spanningen en polarisatie.
- Bewustwording van polarisatie vergroten en hoe daaraan praktisch handen en voeten te geven. Zowel stedelijk als op wijkniveau zijn we intensief bezig geweest met trainingen, bewonersbijeenkomsten en leernetwerken. In het begin in Hatert (rondom huisvesting rondom bijzondere doelgroepen), Heseveld (rondom extramuralisering en verwarde personen) en Willemskwartier (rondom bestaande en nieuwe bewoners), maar later ook in andere wijken. Het denkkader van Bart Brandsma over polarisatie/voorkomen van excessen helpt daarbij
- Onze wijkaanpak: vanuit de signalerende en netwerkfunctie is wijkmanagement met haar partners in de wijken en buurten dagelijks bezig om sociale stabiliteit te behouden, dan wel 'terug te winnen'. Niet alleen als het gaat om jeugd (werekersoverleggen jeugd), maar ook volwassenen (vierhoeken zorg en welzijn, samenwerking met 1<sup>e</sup> en 2<sup>e</sup> lijn). Heel vaak gaat het dan om kleinschalige acties op het terrein van sociale samenhang in bepaalde complexen/buurten.
- In 2020 een themabijeenkomst voor het college organiseren over sociale stabiliteit om het gemeenschappelijke beeld van de Nijmeegse situatie te verhelderen, de toekomstige koers rond dit thema te verkennen en onze aanpak te verscherpen.

# Risico's

Dit plan van aanpak beschrijft vooral wat we doen en waarom we het doen. Maar daarnaast is het belangrijk hoe we het doen. We blijven de werkwijze continu evalueren en bijsturen met onze formele en informele partners in de stad. Niet alleen waar het betreft de vraagstukken van probleemeigenaarschap en verantwoordelijkheidsverdeling, maar ook in het discours en de omgang met elkaar. Een politiek en maatschappelijk *hot issue* als radicalisering kan ook een enorme impuls geven aan de agenda's van groepen en instellingen in de stad. Dat op zijn beurt kan weer leiden tot allerlei aanbod dat noch functioneel noch proportioneel hoeft te zijn, maar dat toch een eigen dynamiek kan krijgen. Dat zien we ook wanneer er nationaal of internationaal iets gebeurt zoals het tram-incident in Utrecht, de invoering van het Boerkaverbod of de aanslag in Christchurch. Dit heeft directe impact op lokaal niveau. Beeldvorming en gevoelens van onveiligheid kunnen pijlsnel de ronde doen. Dit werkt polarisatie in de hand. Met als risico dat we verkeerde wegen inslaan. Dat zien we nog steeds als een belangrijke achilleshiel van de hele aanpak.